

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Campagne voeren voor de Europese Parlementsverkiezingen

Stam, M.

Citation

Stam, M. (2004). Campagne voeren voor de Europese Parlementsverkiezingen. *Bestuurskundige Berichten*, 19(2), 30. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211259>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211259>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Campagne voeren voor de Europese Parlementsverkiezingen

Als student Bestuurskunde ben je natuurlijk tot in je haarvaten doordrongen van het belang van de Europese Unie en weet je hoe belangrijk het is te gaan stemmen. Omdat ik wilde zien hoe zo'n Europese Campagne wordt vormgegeven ben ik gaan helpen bij de voorkeurscampagne van de nummer 4 van de VVD lijst, Jeanine Hennis-Plesschaert (eerste vrouw op de lijst, je moet wel vasthouden aan je principes).

Campagne voeren voor de verkiezingen van het Europese Parlement verloopt heel anders dan 'nationale' verkiezingen. Zo heb je niet alleen te maken met de Nederlandse partij, maar ook met de Europese "moederpartij". De VVD maakt deel uit van de ELDR, de Europese Partij voor liberaal democraten. Ook D66 valt onder de ELDR. In het gevecht om de mogelijke restzetels hebben beide partijen dan ook besloten een lijstverbinding aan te gaan voor de komende verkiezingen. Dit is een technische samenwerking, aangezien beide partijen wel hun eigen campagne voeren. Dit is opvallend omdat D66 en VVD ook nog gebruik maken van het verkiezingsprogramma van de ELDR. Om zich te onderscheiden in Nederland (handig voor voorkeursstemmen) hebben de VVD en D66 naast hun algemene programma ook eigen verkiezingsprogramma's. Het verschil is minimaal, maar elke partij probeert haar accenten op verschillende punten te leggen. Maar hoe verloopt de Europese campagne precies?

Na Pim Fortuyn zijn de politieke partijen aan een vernieuwingslag begonnen. De leden moesten meer bij de besluitvorming van de partij worden betrokken, onder andere bij het opstellen van de kandidatenlijsten. Zo ook bij de VVD; de kandidatenlijst werd pas definitief vastgesteld nadat alle leden de mogelijkheid hadden gekregen zich over de lijst uit te spreken. Op 11 september 2003 zijn de kandidaatlijsttrekkers gestart met hun campagne ten behoeve van de interne ledenraadpleging en tijdens een Buitengewone Algemene Leden Vergadering (ALV) op 27 september werd vastgesteld dat Jules Maaten de lijsttrekker zou zijn. De andere

kandidaten voor het Europese Parlement startten hun campagne op 16 oktober 2003. Tijdens het najaarscongres op 29 november werd de volledige kandidatenlijst vastgesteld. Na het vaststellen van de lijst konden de kandidaten beginnen met het voeren hun eigen "externe" campagne. Deze lopen parallel aan de campagne van de overheid en de campagne van de partijen, maar hebben een heel andere insteek. Heel simpel gesteld: de overheid wil je ervan overtuigen dat je moet stemmen, de partij wil je overtuigen op welke je moet stemmen, en de kandidaten willen je overtuigen dat je juist op hen moet stemmen. Waarom? Een partij als de VVD krijgt waarschijnlijk maar 5 of maximaal 6 zetels. En omdat in Nederland verkiezingen nog altijd via een lijst verlopen dient een kandidaat die op plaats 9 staat zeer veel voorkeursstemmen te behalen (tussen de 10.000 en 13.000) om direct verkozen te worden.

Hoe je het ook went of keert, voor verkiezingen van het Europees Parlement loopt niemand echt warm. Europa is voor veel mensen nog een ver van hun bed show, te zien aan het opkomstpercentage van 29,9% in 1999. De overheids campagne is er dan ook op gericht de mensen te overtuigen van het belang van stemmen, dus eigenlijk te overtuigen van het belang van Europa. Dus is er de landelijke 'Europa, best belangrijk' campagne. De politieke partijen voeren campagne om hun standpunten naar voren te brengen. De afzonderlijke kandidaten voeren een persoonlijke campagne met vaak hun eigen vaste punten. Een voorkeurscampagne is voornamelijk gericht op naamsbekendheid. Helaas zijn voor grote mediacampagnes geen financiële

middelen. Kandidaten gaan dan vaak op een doelgroep mikken en zorgen dat ze deze doelgroep wel bereiken. Een voorbeeld zijn de 'groene' kandidaten. In de praktijk bestaat campagne voeren uit een groot aantal debatten en discussies, soms alleen en soms met kandidaten van andere partijen. Het bereik hiervan is echter klein. Meestal gaat het om "preken voor eigen parochie" met mensen die meer dan gemiddeld geïnteresseerd zijn in Europa en ook al een keuze hebben gemaakt op wie ze gaan stemmen. Het nut van deze debatten is dan ook enkel om een setting te ensceneren waar de kandidaat een statement kan maken die de media oppakt. Een minuut radio heeft tig keer zo veel bereik als 10.000 flyers uit delen.

Het is ontzettend leuk mee te helpen met de campagne, je gaat met de kandidaat overal mee naar toe, helpt met het voorbereiden van debatten, en ziet hoe verschillend mensen denken over de EU. Een zaaltje VVD leden reageert heel anders dan een zaaltje bloemenkwekers. Je ziet van binnenuit hoe het er in zo'n campagne echt aan toe gaat. Een nadeel is wel dat je zo veel en zo vaak met Europa bezig bent dat je ervan overtuigd raakt dat iedereen met Europa bezig is. Dan word je toch even met je beide benen op de grond gezet als iemand je vraagt: 'Europese verkiezingen, hebben we die dan?' Het belangrijkste deel van de campagnes voor het EP is 1 juni tot 10 juni. Als je nog zwevend bent, of je wil wat meer informatie over de Europese verkiezingen, kijk eens op de volgende websites: www.stemwijzer.nl, www.stemmenvooreuropa.nl, www.opzoeknaareuropa.nl, of www.politiek-digitaal.nl. En als rechtgeaard student Bestuurskunde hoor je natuurlijk wel zeker te gaan stemmen! □

Marije Stam

Stageverslag: Cyril Springveld

"Het huis van Thorbecke stond al enige tijd onder monumentenzorg. Het uit drie verdiepingen bestaande pand was nog goed bewoonbaar. De fundamenten zijn stevig en duurzaam. Af en toe heeft er een kleine verbouwing plaatsgevonden, maar daar gingen de grondvesten nooit van trillen. Er was zeker achterstallig onderhoud. De bewoners van het pand klaagden steeds vaker. En met recht. De veranderingen binnenshuis voltrokken zich langzaam en bescheiden. Buitenshuis was er veel meer aan de hand. De veranderingen waren niet van de lucht. De bewoners keken door de dikke vitrages naar buiten. Erg helder was het uitzicht niet; de ramen waren al jaren niet meer gewassen. Er rezen spanningen tussen de bewoners. Zowel tussen de verdiepingen als op dezelfde etages. In het trappenhuis werd ook vaak naar elkaar geschreeuwd. De sfeer begon gespannen te raken, vooral op de benedenverdieping. Het rook er muf. De ramen moesten open."

Bovenstaand citaat uit het tweede jaarbericht van de begeleidingscommissie van de Vernieuwingsimpuls Dualisme en lokale democratie is illustratief voor de wijze waarop het lokaal bestuur er in 1998 voor staat. In het regeerakkoord van het tweede Paarse kabinet werd afgesproken om een staatscommissie in te stellen die tot taak had te onderzoeken op welke wijze dualisering een bijdrage zou kunnen leveren aan een verbetering en verlevendiging van de lokale bestuurspraktijk.

De voorstellen die de commissie deed voor een nieuw gedualiseerd gemeentelijk bestuursstelsel, hadden voornamelijk betrekking op de institutionele aspecten van het gemeentelijk bestuursstelsel, dat wil zeggen een oriëntatie op de formele structuur van de gemeente, zoals die vastliggen in de Gemeentewet en Grondwet. De commissie erkende echter de noodzaak dat voor een daadwerkelijke vernieuwing van het gemeentelijk bestuur en de lokale democratie ook een vernieuwing van de politieke cultuur en vernieuwing van werkwijzen en methodieken noodzakelijk is.

Zodoende werd door de commissie in haar rapport de aanbeveling gedaan dat er gelijktijdig met de implementatie van de institutionele elementen van het dualistisch bestuursmodel een

Vernieuwingsimpuls lokaal politiek stelsel moest worden ingezet. Dit zou een meerjarig programma behelzen met een aantal concrete actiepunten en doelen waarin impulsen worden gegeven aan vernieuwing van stijlen, werkwijzen en methodieken van politiek en bestuur.

"De burger moet verzekerd zijn van een kwalitatief goed en herkenbaar bestuur"

De *Vernieuwingsimpuls lokaal politiek stelsel* kreeg uiteindelijk de naam *Vernieuwingsimpuls Dualisme en lokale democratie* mee en ging in 2002 van start. Het doel van de Vernieuwingsimpuls, zoals geformuleerd in haar plan van aanpak luidt als volgt: "Het op gang brengen van een cultureel veranderingsproces (parallel aan het proces van formele wetgeving) in de richting van een nieuwe dualistisch opererende gemeente, waarin het raadslid zich meer gaat concentreren op kaderstelling, controle en vertegenwoordiging en het college op het bestuur, zodat de burger zich verzekerd weet van een kwalitatief goed en herkenbaar bestuur". Om bovenstaande doelstelling te kunnen

bewerkstelligen heeft de Vernieuwingsimpuls verschillende projectactiviteiten ontplooid. Gedurende mijn eerste stageweek hield ik me voornamelijk bezig met het beantwoorden van vragen die via de elektronische helpdesk binnenkwamen. Gewapend met de door de inwerkingtreding van de wet dualisering gemeentebestuur herziene Gemeentewet trachtte ik de in het algemeen juridisch getinte vragen te beantwoorden. Gelukkig kon ik terugvallen op juristen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), waar het project - alhoewel gesubsidieerd door BZK - inzit.

Naarmate ik juridisch steeds beter ingevoerd raakte, gingen mijn werkzaamheden zich ook meer toespitsen op de cultuurgerichte aspecten van het project. Verder ging de aansturing van de regionale dualismeconsulenten tot mijn takenpakket behoren. Het betreft hier een netwerk van zeventien bestuurders en/of ambtenaren, verspreid over Nederland, die tot doel hebben gemeenten in hun regio bij het dualiseringsproces te ondersteunen. De coördinatie van de Vernieuwingsimpulskrant, die bericht over achtergronden van dualisme zoals wetgeving, ervaringen van andere gemeenten, de werkwijze van commissies en de raadsgriffie nam vooral de laatste periode van mijn stage een aanzienlijk deel van mijn tijd in beslag.

Al met al zou ik mijn stageperiode bij de Vernieuwingsimpuls als zeer geslaagd en leerzaam willen kwalificeren. Door de vele contacten met verschillende actoren binnen gemeenten die de gehele dualiseringsoperatie uiteindelijk moeten uitvoeren ben ik me gaan realiseren wat een enorme impact het wetstraject dualisering gemeentebestuur heeft gehad en hoeveel er komt kijken bij het in gang houden van een cultureel veranderingsproces ter ondersteuning van deze operatie. □

Cyriel Springveld